

Қазақстан банктері

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

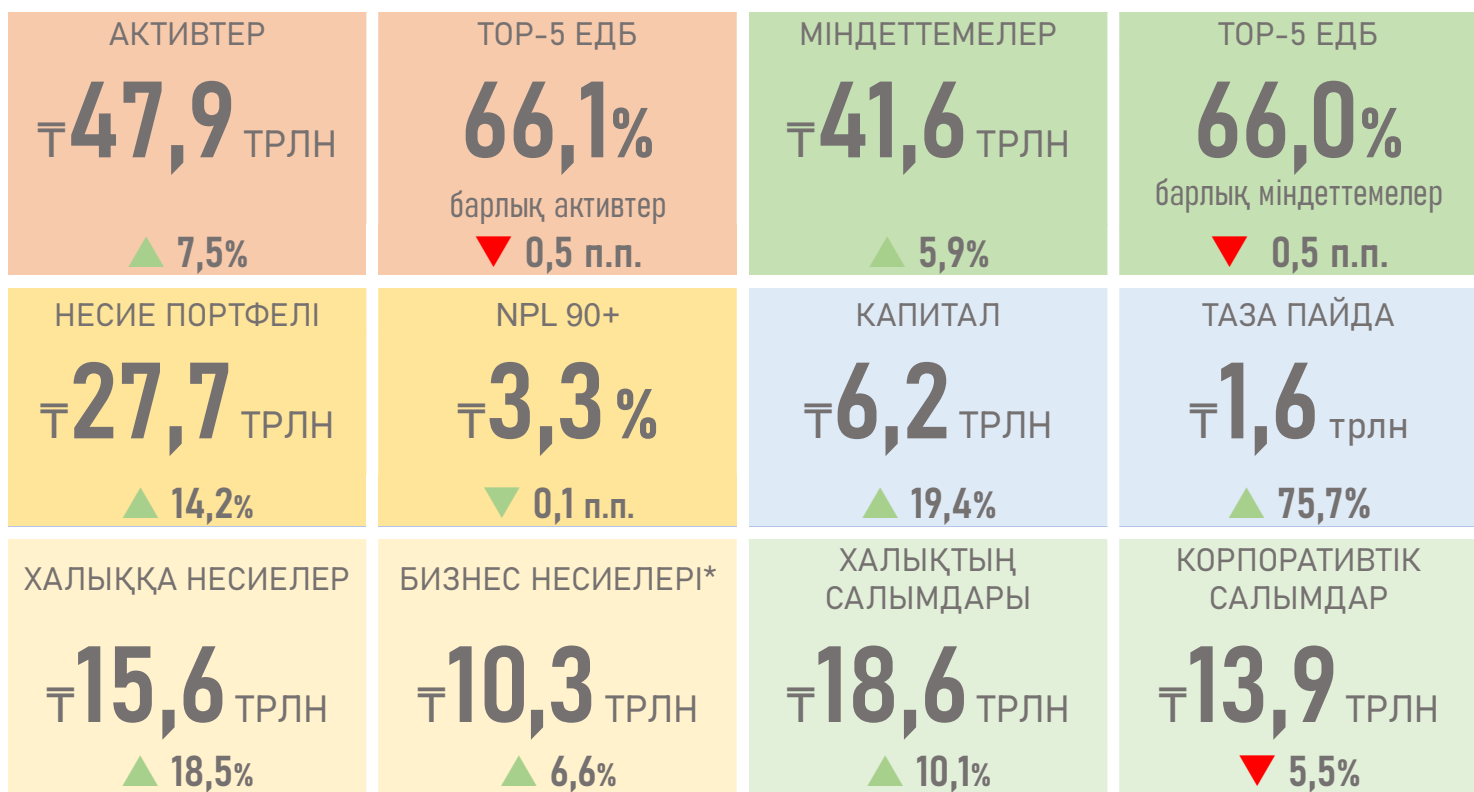
АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2023 жылғы қаңтар-қыркүйек қорытындылары

Негізгі тенденциялар

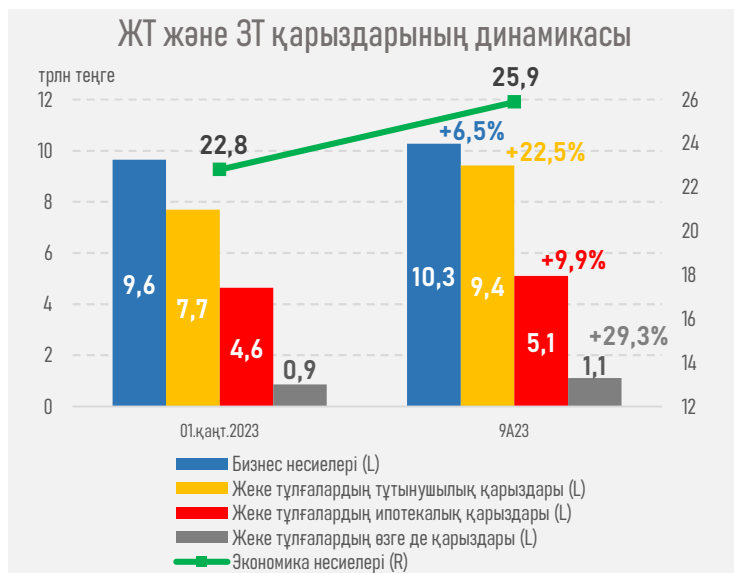
- Банктердің балансы валютасының өсуі елдегі макроэкономикалық жағдайлардың жақсаруы (ЖІӨ 4,7%-ға дейін жеделдеді, инфляция 10,8%-ға дейін баяулады), қарыз ресурстарына жоғары сұраныс, азаматтардың нақты табыстарының өсуі (+1,9%), сондай-ақ ынталандырушы бюджеттік саясат аясында жалғасты.
- Бұл ретте ЕДБ несиелік портфельінің өсуі (+14,2%) жүйе активтерінің жалпы өсімінен екі есе дерлік асып түсті (+7,5%), ал өтімділігі жоғары активтердің үлесі төмендеді (30,2-ден 29,6%-ға дейін).
- Несие портфельіндегі жаңа қарыз алушылардың төмен ағыны (бір жыл бұрынғы 373,3 мыңға қарсы +327,6 мың), кейінге қалдырылған сұранысты қанағаттандыру, ипотекалық бағдарламаларды жеңілдетілген қаржыландырудың қысқаруы және өткен жылдың жоғары базасы аясында бөлшек сауда портфельінің өсу қарқынының баяулауы (бір жыл бұрынғы 21,5% көрсеткішінен 18,5%-ға дейін) байқалады.
- Атап айтқанда, ипотекалық портфельде қатты баяулау байқалады (28,8%-дан 9,9%-ға дейін), бұл тұтынушылық несиелеуге де кері әсер етеді (ипотека алған қарыз алушылардың жартысынан көбі 2022 жылғы қаржылық тұрақтылық туралы есепке сәйкес келесі 3 айда тұтынушылық несиеленеді).

- Бұл ретте бизнеске қарыздар портфельінің өсуі (5,2%-дан 6,6%-ға дейін) ШОБ қарыздарын беру көлемін ұлғайту (бизнеске барлық берудің 45%), сондай-ақ экономикадағы инвестициялық белсенділікті жалпы арттыру есебінен жеделдеді.
- Несие портфельінің сапасы жоғары болып қала береді. Баланс бойынша NPL небәрі 91 млрд-қа өсті және несиелеудің жоғары стандарттарын және несиелік портфельдің жалпы өсімін көрсете отырып, кредиттік портфельдің 906Т млрд немесе 3,1% құрайды. Осыған байланысты несиелік тәуекелдің (COR) құны көп өзгерген жоқ.
- Бұл несиелік белсенділік ЕДБ меншікті капиталының өсуі (+19,4%, пайданы капиталдандыру), бөлшек депозиттер (+10,1%, нақты ақшалай кірістердің өсуі, сондай-ақ теңгелік салымдарды қорғау бағдарламасы бойынша 307 млрд теңге сомасына төлемдер) және облигацияларды орналастыру (+36%) есебінен қаржыландырылды. Міндеттемелердегі "ұзақ ақшаның" үлесі өсті (төменде қараңыз) және экономика субъектілеріне ұзақ мерзімді несиелену мүмкіндіктеріне пайдалы әсер етеді.
- ЕДБ қызметінің көрсеткіштеріндегі оң үрдістер рейтингтік агенттіктердің әрекеттерінде де көрініс тапты: жыл басынан бері олар ЕДБ рейтингтерін 9 есе арттырды; 6 ЕДБ болжамдарын жақсартумен қайта қарады; банк секторының (S&P) елдік және салалық тәуекелдерін бағалауды жақсартты.

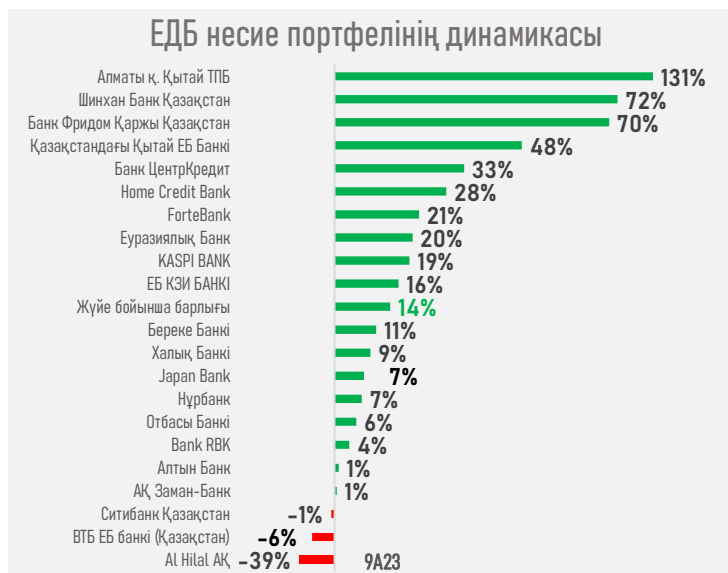

* Кәсіпкерлік қызметке ЖК несиелерін қоса алғанда

Банктердің экономикаға несиелері **

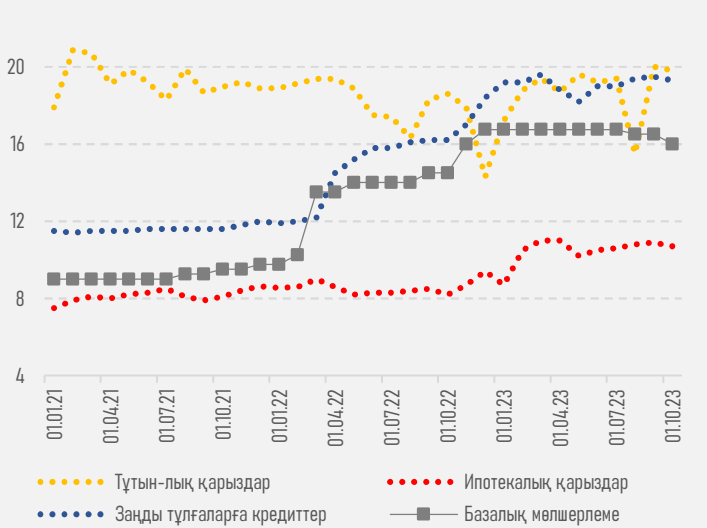
** Деректер көзі: ҚРҰБ

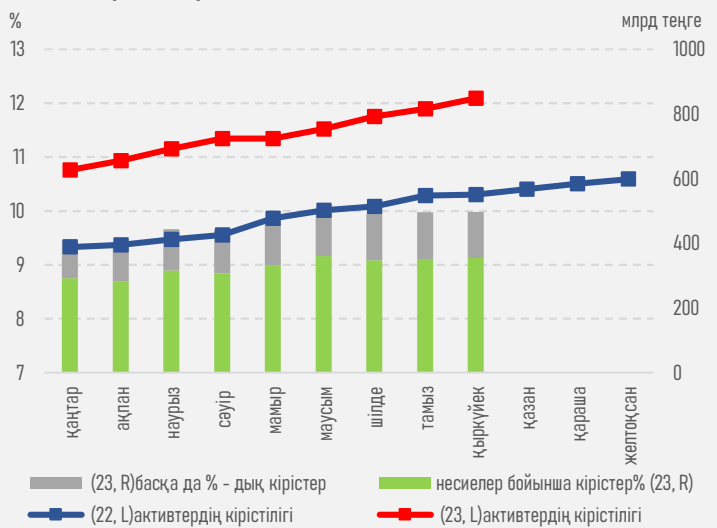
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2023

Банктердің экономикаға несиелері*

ЖТ, ЗТ қарыздары бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

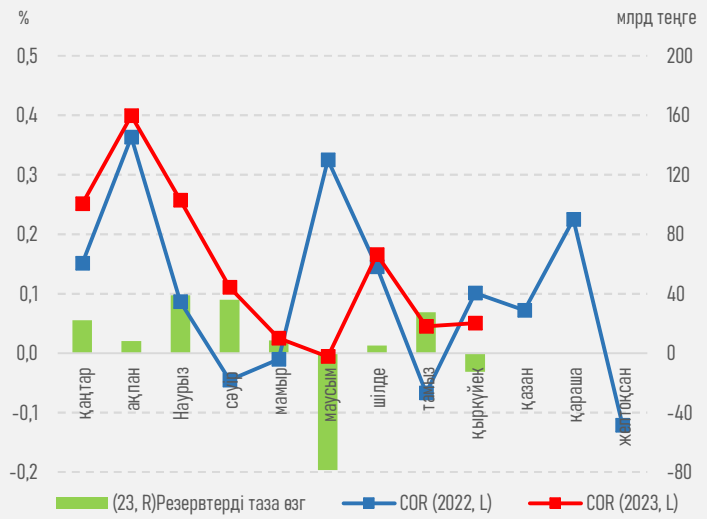

Активтердің кірістілігі (пайыздық кірістер/кіріс әкелетін активтер)

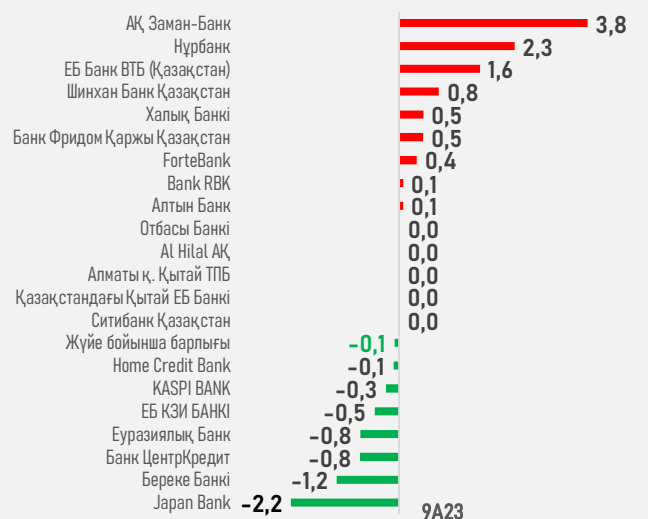

Жұмыс істемейтін қарыздар*

Несиелік тәуекел құны (CoR)

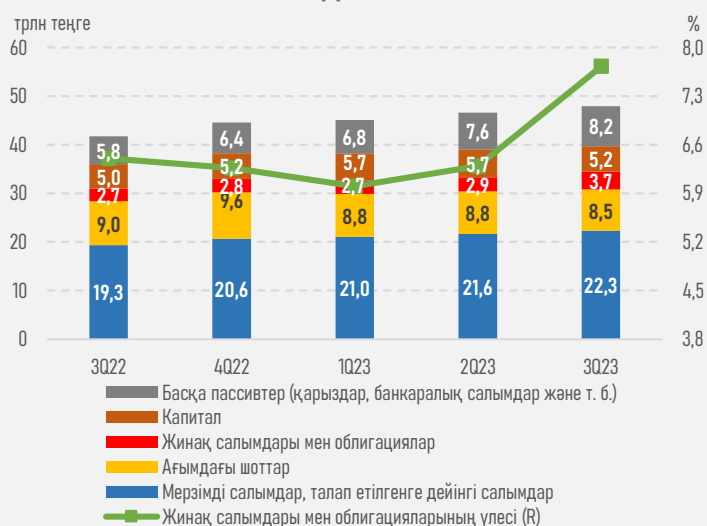

NPL 90+ өзгерту, б. б.

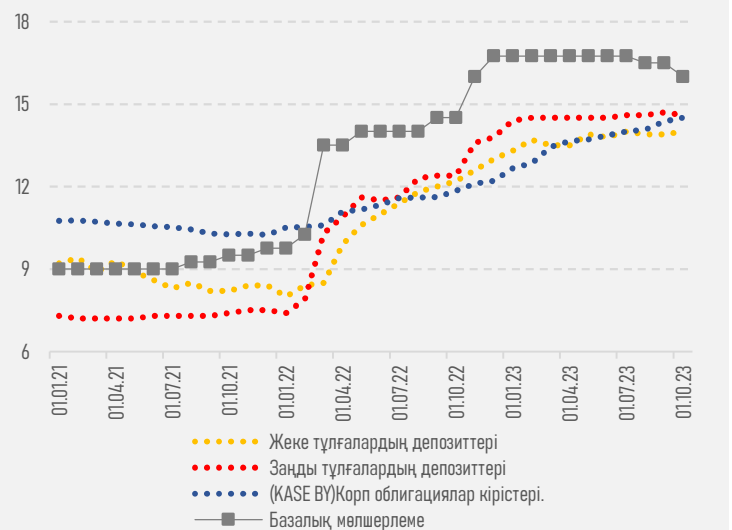

Банк жүйесінің міндеттемелері*

Пассив динамикасы

ЖТ, ЗТ депозиттері бойынша орташа өлшенген мөлшерлемелер

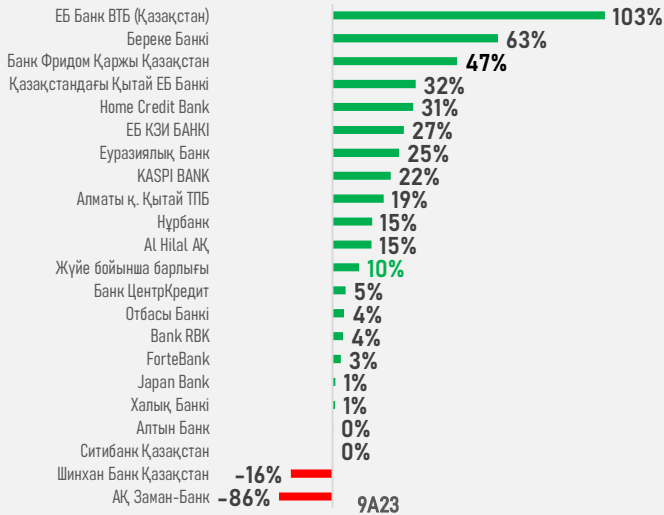

** Деректер көзі: ҚРҰБ

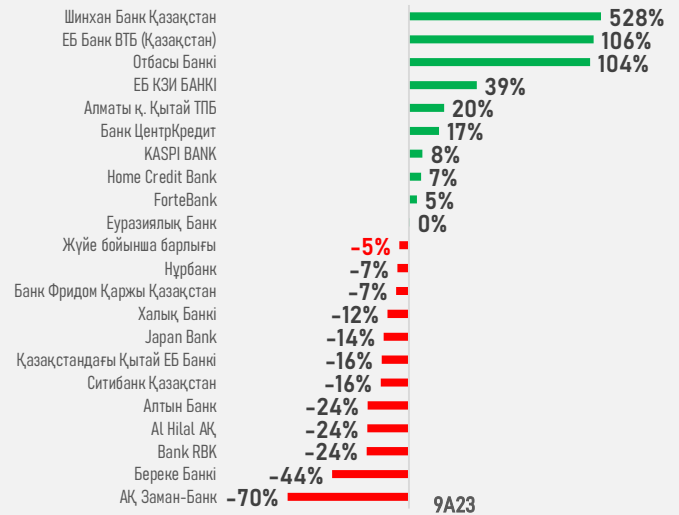
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2023

Халықтың және корпоративтік ұйымдардың депозиттері*

Жеке тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

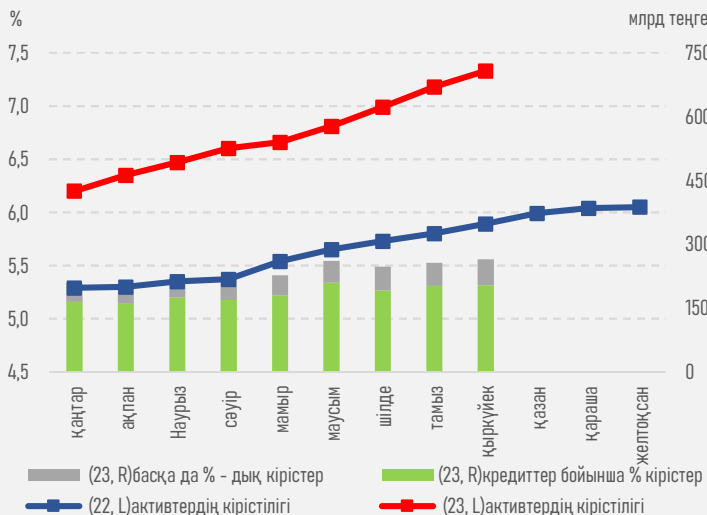

Заңды тұлғалардың депозиттерінің динамикасы

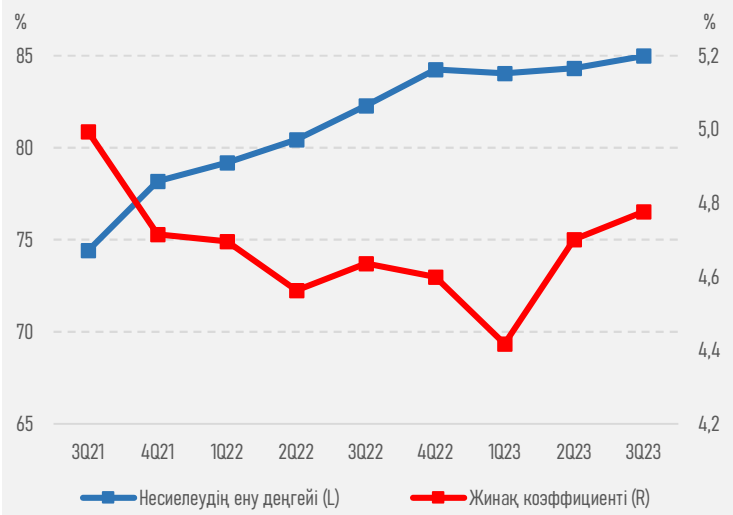

Қорландыру құны және жинақ коэффициенті*

Қорландыру құны¹

Несиеудің ену деңгейі² және жинақ коэффициенті³

¹ Қорландыру құны-сыйақы төлеуге байланысты пайыздық шығыстар / міндеттемелер.

² Несие берудің ену деңгейі-қарыз алушылардың бірегей санының жұмыспен қамтылған халық санына арақатынасы.

³ Жинақ коэффициенті-үй шаруашылықтары салымдарының халықтың жалпы табысына қатынасы.

* Деректер көзі: ҚРҰБ, СЖРА ҰСБ БКБ

Резюме

Экономиканың өсуін жеделдету (4,7%-ға дейін) салыстырмалы түрде қатаң қаржылық жағдайларға қарамастан жоғары болып қалған қарыз ресурстарына тұтынушылық және инвестициялық сұранысты қолдады.

Айта кетейік, ағымдағы жылдың бірінші жартыжылдығында бизнестен жалпы өтімдер 2,2 есеге (576 мыңнан 1,2 млн өтімге дейін), бөлшек саудадан — 55%-ға (22,7 млн-нан 35,2 млн-ға дейін) өсті. Бөлшек саудадағы өтімдердің Арыстан үлесін (99%) бланкілік тұтыну несиелері, бизнесте — шағын кәсіпкерлік субъектілерінен (99%) алады. Осы екі бағытта банк бизнесінің одан әрі өсуінің негізгі әлеуеті сақталуда.

Сонымен қатар, экономиканың әртүрлі субъектілеріне несие беруге дайын болу әр түрлі бағытта өзгерді. Сонымен, бизнеске арналған несиелік өтімдерді мақұлдау үлесі орта есеппен 37%-ға дейін жақсарды (бір жыл бұрын 31%), бірақ бөлшек сауда үшін 29%-ға дейін төмендеді (бұрын 35%).

Бұл несиелік белсенділікті қаржыландыру негізінен қазақстандықтар арасында жинақтау моделінің өсуі (халықтың депозиттері 1,7 трлн-ға өсті), ЕДБ меншікті капиталының ұлғаюы (+1,0 трлн) және облигацияларды орналастыру (+580 млрд теңге) есебінен жүргізілді. Міндеттемелердегі оң үрдістердің ішінде "ұзақ ақша" үлесінің өскенін атап өтеміз (жинақ салымдары 330 млрд теңгеге өсті).

Сонымен қатар, салық-бюджет саясатындағы жоспарланып отырған елеулі өзгерістер мен бөлшек несиелеудегі шектеулер жалпы экономика үшін де (үй шаруашылықтарының шығыстары түпкілікті пайдалану әдісімен ЖІӨ-нің 48,3% құрайды), сондай-ақ сектордың жекелеген көрсеткіштері үшін де (заңды тұлғалардың депозиттері ж. ж. - дан 802 млрд теңгеге төмендеді экономиканың жекелеген секторларына салық жүктемесінің ұлғаюы аясында), және, тиісінше, мұқият өлшенген тәсілді талап етеді.